

مراجعه به آرای عمومی در جزیره کوموری مایوت توسط فرانسه

مجمع الجزایر کومور واقع در جنوب شرق آفریقا از جمله کشورهای منطقه است که دیرزمانی با کسب استقلال از سلطه فرانسه رهایی یافته است لیکن پاریس هرگز نتوانسته است از جزایری که زمانی از زمره سرزمین‌های ماوراء بحار این کشور به شمار می‌رفته است صرف‌نظر نماید. مایوت به عنوان بخشی از جزایر کومور سال‌هاست حضور فرانسوی‌ها را به بهانه‌های مختلف تحمل می‌کند و تاکنون تلاش‌های پاریس برای اشغال مجدد این جزیره بارها از سوی سازمان ملل محکوم شده است اما اخیراً فرانسه با یک نمایش شبه‌دموکراتیک و به‌رغم محکومیت توسط سازمان‌های مهم منطقه‌ای و بین‌المللی اقدام به همه‌پرسی در این جزیره نموده است.

چهار جزیره نمود. مردم این کشور با اکثریت به استقلال مجمع‌الجزایر کومور رأی دادند.

با این وجود، پاریس در تداوم سیاست‌های استعماری خود در منطقه، به‌رغم مخالفت صریح سازمان ملل و با دموکراتیزه‌نمایی اهداف استعماری خود، به منظور جبران این شکست با توجه به سلطه خود بر مایوت، مجدداً در سال ۱۹۷۶ به برگزاری یک همه‌پرسی فرمایشی در این جزیره دست زد و اعلام داشت که اکثریت ساکنان مایوت خواستار وابستگی به کشور فرانسه می‌باشند سپس این جزیره به منطقه مشترک‌المنافع محلی فرانسه تبدیل شد. پاریس در همان سال رسماً مایوت را به عنوان سرزمین ماوراء بحار فرانسه تلقی نمود و سلطه استعماری فرانسه بر این جزیره وارد مرحله جدیدی شد

جزیره مایوت یکی از چهار جزیره عمده کومور می‌باشد. آمارهای متفاوتی از تعداد جمعیت این جزیره عنوان شده که حدود سیصد هزار نفر را می‌توان به عنوان میانگین تقریبی تخمین زد. در منابع آماری فرانسوی ساکنان اصلی این جزیره حدود ۱۸۶۵۰۰ نفر برآورد شده‌اند. این تعداد شامل ۹۲٪ کوموری، ۳/۲٪ سواحلی و ۱/۸٪ فرانسوی می‌باشند. برخی آمارها نیز حکایت از وجود جمعیت میانگین دویست هزار نفری از مهاجران غیرقانونی، عمدتاً از سایر کشورهای آفریقایی در این جزیره حکایت دارد.

جزیره مایوت از نظر جغرافیایی همراه با سه جزیره دیگر به نام‌های مورونی، آنژوان و موهلی به مجمع‌الجزایر کومور تعلق دارد. فرانسه در سال ۱۹۷۴ به منظور ادامه سلطه بر جزایر کومور اقدام به برگزاری همه‌پرسی در

اعتراض مقامات وقت کوموری، به اقدام غیرقانونی فرانسه، از طریق سازمان ملل، منتج به صدور قطعنامه‌ای در محکومیت اقدام استعماری فرانسه و بطلان همه‌پرسی شد. قطعنامه تصریح کرد که برگزاری هرگونه همه‌پرسی و رأی‌گیری آتی توسط فرانسه و تصویب قوانین خارجی به منظور قانونی جلوه‌دادن حضور استعماری این کشور را در سرزمین کوموری مایوت به شدت محکوم و آن را به مثابه نقض وحدت ملی، تمامیت ارضی و حاکمیت جمهوری متحده کومور ارزیابی می‌نماید.

میشل روکار نخست وزیر اسبق فرانسه نیز در راستای موضع سازمان ملل، طی مصاحبه مطبوعاتی در دانشگاه واشنگتن، اداره جزیره مایوت توسط فرانسه را غیرقانونی اعلام نمود.

فرانسوا میتران نیز در ۱۹۹۱ در سفر رسمی خود به کومور مسأله جزیره مایوت را برای الیزه مشکلی تأسفبار خواند و متعهد شد تا به منظور کسب یک راه حل تدریجی مذاکرات را تا حصول نتیجه ادامه دهد.

آقای سامبی از ابتدای تصدی ریاست جمهوری، آزادی مایوت را به عنوان یکی از شعارهای مهم انتخاباتی، در دستور کار خود قرار داد و سفرها و مذاکرات متعددی را در این خصوص با فرانسه انجام داد. در این رابطه سارکوزی و سامبی در پایان مذاکره ۲۰۰۷ خود، تشکیل فوری کمیسیونی متشکل از مقامات عالی‌رتبه دو کشور به منظور اتخاذ راهکار مناسب جهت رفع مشکل جزیره مایوت را یکی از دستاوردهای دیدار خود اعلام نمودند.

فرانسه براساس قرارداد نظامی با کومور، از دیر باز در جزیره مایوت پایگاه نظامی دریایی داشته است. این جزیره محل استقرار بخش مهمی از لژیونرهای فرانسه نیز می‌باشد. مایوت اشغالی، به عنوان بزرگترین استان مسلمان نشین ماورای بحار فرانسه، طی دهه‌های گذشته

شاهد برگزاری انتخابات ریاست جمهوری فرانسه در این جزیره بوده است.

پاریس همواره از مایوت به عنوان محل امنی برای نگهداری زندانیان این کشور به دور از چشم ناظران جهانی بهره برده است. رفتار غیرانسانی فرانسه با زندانیان خود در مایوت خاصه مهاجران غیرقانونی به این کشور، بارها عناوین اصلی روزنامه‌های فرانسوی را به خود اختصاص داده است. به گزارش روزنامه فرانسوی لیبراسیون، جمهوری فرانسه به خاطر رفتارهای غیر انسانی خود با زندانیان در مایوت، بی‌اعتبار شده است.

اکنون سال‌هاست مایوت تحت اشغال فرانسه، به وسیله مجموعه‌ای از شوراها اداره می‌شود احمد عثمانی دوچینا رئیس شوراها عمومی این جزیره از دولت فرانسه تبعیت می‌کند. و دنیس روبین به عنوان کمیسر عالی و نماینده تام‌الاختیار فرانسه در مایوت حضور دارد.

به‌رغم تلاش پیگیرانه آقای سامبی در مدیریت پیشبرد روند مذاکرات با پاریس در خصوص مایوت، فرانسوی‌ها با یأس از نتیجه مذاکرات، از مدت‌ها قبل، تاریخ ۲۹ مارس ۲۰۰۹ (۱۰ فروردین ۱۳۸۸) را به عنوان روز برگزاری همه‌پرسی در جزیره مایوت اعلام نمودند. برگزاری این همه‌پرسی آخرین مرحله از روندی است که از ۱۹۷۴، زمانی که مردم این جزیره تصمیم گرفتند فرانسوی باقی بمانند و سه جزیره دیگر کومور استقلال را انتخاب کردند آغاز شد.

با اعلام رسمی تاریخ برگزاری همه‌پرسی فرانسه در مایوت، تجمعات معترضان‌های در کومور در اعتراض به طرح تبدیل جزیره مایوت به یکی از استان‌های کشور فرانسه صورت گرفت. به گزارش خبرگزاری‌ها، جمعی از مردم کومور در یک تظاهرات ۵۰۰ نفری در زیر باران، از میدان استقلال مورونی به سوی سفارت فرانسه در این شهر، مبادرت به راه پیمایی اعتراض‌آمیز علیه اقدام

استعماری فرانسه نموده و پرچم فرانسه را به آتش کشیدند.

در تظاهرات دیگری کمال‌الدین افریتان سخنگوی دولت و وزیر آموزش و پرورش کومور گفت: این مسأله مایه افتخار و غرور است که کوموری‌ها همراه با رئیس جمهور خود به طرح برگزاری همه پرسی درباره تبدیل مایوت به یکی از استان‌های فرانسه و نیز به رفتار استعماری کشور فرانسه اعتراض می‌کنند در این تجمع، تظاهرکنندگان با دردست داشتن پارچه نوشته‌هایی با مضامینی همچون سیاست استعماری فرانسه شرم‌آور است و فرانسه باید به حاکمیت و تمامیت ارضی ما احترام بگذارد به این طرح اعتراض کردند.

با آغاز همه‌پرسی یاد شده در تاریخ مذکور، دولت کومور با صدور بیانیه‌ای، با حمایت اتحادیه آفریقا، برگزاری این همه‌پرسی را در یک سرزمین اشغال شده بی‌معنا دانست.

با پیوستن مایوت به فرانسه این منطقه که ۹۵ درصد جمعیت آن مسلمان هستند بزرگترین منطقه مسلمان نشین این کشور خواهد شد.

برگزاری همه‌پرسی

همه‌پرسی غیرقانونی وعده داده شده از سوی دولت فرانسه، سرانجام همراه با سکوت سازمان ملل در ۲۹ مارس ۲۰۰۹ (۱۰ فروردین ۱۳۸۸) در ساعت هشت به وقت محلی (هفت به وقت فرانسه) در صد و سی حوزة رأی‌گیری در ۱۷ منطقه جزیره مایوت آغاز شد. بنا بر آمار منابع فرانسوی حدود ۱۸۶۵۰۰ نفر در جزیره مایوت زندگی می‌کنند که از این تعداد ۷۱ هزار نفر حائز شرایط رأی‌دادن می‌باشند. بنا بر اعلام منابع مذکور، کلیه حائزین شرایط (۷۱ هزار رأی‌دهنده) در همه‌پرسی برای

تبدیل شدن این جزیره به یکی از استان‌های فرانسه شرکت کردند.

سرانجام، مردم مایوت یکی از اقمار جزایر کومور، در یک همه‌پرسی عمومی تحت نظر دولت فرانسه با ۹۵/۲٪ آرا به پیوستن جزیره مایوت به عنوان یکصدویکمین استان (پنجمین استان ماوراء بحار) فرانسه رأی مثبت دادند.

تدارک فراگیری که دولت فرانسه به مناسبت این پیروزی با برگزاری جشن و مراسم آتش‌بازی در مایوت فراهم کرده بود، با پایکوبی مردم جزیره همراه شد.

موضع سامبی در قبال همه‌پرسی مایوت

مجمع‌الجزایر کومور در پی این همه‌پرسی، با صدور بیانیه‌ای سیاست استعماری فرانسه را در مایوت محکوم کرد. متعاقباً دولت کومور با حمایت اتحادیه آفریقا همه‌پرسی مذکور را همه‌پرسی در یک سرزمین اشغالی خواند و آن را باطل اعلام کرد. رئیس‌جمهوری کومور در دوحه از همتایان عرب خود خواست تا با تبدیل شدن مایوت به یکی از بخش‌های فرانسه که در پی یک همه‌پرسی باطل انجام شد مخالف کنند.

احمد عبدالله سامبی در نطقی، از اعضای اتحادیه عرب خواست تا همبستگی خود را با مردم جزایر کومور در دفاع از حقوق مشروع دولت کومور در بازستاندن جزیره مایوت، اعلام کنند و مانند اتحادیه آفریقا بیانیه‌ای در مخالفت با این همه‌پرسی باطل منتشر کنند.

دولت کومور بارها از پاریس خواسته بود که از چنین طرحی که چشم‌انداز یکپارچگی این مجمع‌الجزایر اقیانوس هند را باز هم دورتر می‌کند چشم‌پوشی کند.

حجت‌الاسلام سامبی، با بهره‌گیری از زیرکی دیپلماتیک در دوحه برای جذب نظر رهبران عرب در همراه ساختن آنان در قضیه مایوت، به افشای درخواست رژیم صهیونیستی از دولت کومور پرداخت و گفت

اسرائیلی‌ها چندی پیش با من تماس گرفتند و از من خواستند تا در ازای دریافت مبلغ گزافی که آن را ذکر نمی‌کنم، به افتتاح سفارت اسرائیل در کومور رضایت دهم. ولی من این پیشنهاد را رد کردم. وی افزود این موضوع را قبلاً به عمرو موسی دبیر کل اتحادیه عرب اعلام کرده است.

اتحادیه عرب اشغالگری فرانسه را در مایوت محکوم کرد
براساس بیانیه پایانی اجلاس سران عرب، بیست و دو عضو اتحادیه عرب اقدام فرانسه را در برگزاری همه‌پرسی در جزیره مایوت و تبدیل آن به یکی از مناطق فرانسه محکوم کردند. رهبران کشورهای عربی مخالفت خود را با اشغالگری فرانسه اعلام نموده و از پاریس خواستند به گفتگو با دولت مورونی، برای دستیابی به راه‌حلی که قرار گرفتن جزیره مایوت را تحت حاکمیت مجمع الجزایر کومور تضمین کند، ادامه دهد.

آقای سامبی همچنین برای تأکید بر علقه‌های عربی خود به یاری رئیس‌جمهور در بحران سودان شتافته و تصریح کرد: باید توافقنامه دفاعی مشترک برای رویارویی با تهدیدهای پیش رو، فعال شود. رئیس‌جمهوری سودان برای برقراری صلح در جزایر کومور تلاش‌های زیاد و مؤثری انجام داده است. وی همچنین اعلام کرد: ما انتظار داشتیم که به عمرالبشیر به دلیل تلاش‌های خستگی‌ناپذیر وی برای برقراری صلح در جنوب سودان و جزایر کومور جایزه صلح نوبل داده شود.

وعده‌های فرانسه برای تغییرات در زندگی روزمره بومیان مایوت

به نوشته روزنامه‌های فرانسوی بسیاری از احکام شریعت و آداب و رسوم اسلامی که تاکنون در جزیره مایوت حاکم بود دیگر اعمال نمی‌شود. حداقل سن مجاز برای ازدواج هیجده سال تمام خواهد بود و ساکنان مسلمان آن دیگر حق نخواهند داشت به چند همسری

روی آورند. دخترها نیز نخواهند توانست در پانزده سالگی ازدواج کنند.

همچنین با وجود اینکه بسیاری از ساکنان مایوت به زبان فرانسه صحبت نمی‌کنند اما از این پس با اجرای برنامه‌هایی، به این زبان مسلط خواهند شد. از دیگر تغییرات عمده در این جزیره تغییر احوال مدنی ساکنان آن خواهد بود. قوانین جدید مالیاتی و مقررات کاری و کمک‌های مالی به مردم این منطقه از دیگر تغییرات اعمال شده در این منطقه از سال ۲۰۱۲ خواهد بود.

این استان جدید فرانسه سال آینده ۴۰ میلیون یورو برای پاریس هزینه ایجاد خواهد کرد. ساکنان جزیره علاوه بر دریافت حداقل دستمزد تعیین شده در فرانسه از خدمات متعدد اجتماعی نیز بهره‌مند خواهند شد.

انفعال سازمان ملل، آمریکا و اتحادیه اروپا در برابر الحاق مایوت

با وجود فعال بودن نسبی آمریکا و کشورهای اروپایی در قبال موضع‌گیری علیه کودتاهاى اخیر در قاره آفریقا، خاصه تحولات ماداگاسکار، اما تاکنون دولت آمریکا و اعضای اتحادیه اروپا، از محکوم نمودن اقدام غیر قانونی فرانسه در مایوت خودداری نموده‌اند.

اما آنچه در اشغال شبه دموکراتیک مایوت به وسیله پاریس بیشتر جلب توجه می‌نماید سکوت ابهام‌آمیز سازمان ملل در این رابطه است. به‌ویژه آن که این سازمان از ابتدا با بیانیه‌های قاطع در مواقع مقتضی، در افشای اهداف استعماری فرانسه در مایوت ایفای نقش نموده و طی چند دهه گذشته عملاً در جلوگیری از الحاق جزیره کوموری مایوت به فرانسه نقش مؤثری داشته است.

اکبر شیرزاد

اداره دوم جنوب شرق آفریقا